

Økologi, Kvæg

Brancheanbefalinger for økologiske kreaturer

Økologiske virksomheder (mejeri/slagteri) har mulighed for at tilslutte sig et sæt af frivillige anbefalinger, hvor formålet er at højne dyrevelfærd, miljø og etik ved produktion af økologisk mælk og kød fra bedrifter med kreaturer.

Viden om Opdateret 13. oktober 2020

Virksomheder, som tilslutter sig anbefalingerne, stiller dermed krav til deres leverandører om at opfylde de supplerende regler. Som rådgiver er det derfor altid en god idé at forhøre sig hos landmanden, om han leverer mælk eller kød til en virksomhed, der har tilsluttet sig de frivillige anbefalinger.

Initiativtagerne til at udarbejde de frivillige anbefalinger er Mejeriforeningen, Økologisk Landsforening, og Landbrug & Fødevarer, Økologisektionen. Anbefalingerne supplerer EU's regler for økologisk jordbrugsproduktion.

De supplerende regler for kreaturer er:

1.1. Begrænset brug af antibiotika

1.1.1. Forbud mod, at landmanden selv foretager medicinsk efterbehandling med antibiotikaholdige veterinære lægemidler af dyr over 6 måneder

Det er ikke tilladt, at landmanden selv administrerer og håndterer antibiotikaholdige veterinære lægemidler til efterbehandling af kreaturer over 6 måneder.

1.1.2. Forbud mod brug af 3. og 4. generations Cephalosporiner

Det er ved medicinsk behandling af kvæg ikke tilladt at anvende 3. og 4. generations Cephalosporiner, idet disse er vurderet at være humankritisk antibiotika.

Følgende præparater er p.t. forbudt: Cobactan, Ceftioctyl og Eficur.

Det er vurderet veterinærfagligt, at det ikke er nødvendigt med nogen undtagelser.

1.1.3. Begrænset brug af bredspektrede antibiotika

Bredspektrede antibiotika må ikke anvendes til bedriftens kreaturer, medmindre der foreligger en særlig veterinærfaglig begrundelse.

- Bredspektrede antibiotika må dog aldrig anvendes til behandling mod yverinfektioner hos malkende køer. Ved behandlingskrævende yverinfektioner anbefales det, at smertelindring indgår som en del af behandlingen.
- Anvendelse af bredspektrede antibiotika i forbindelse med goldning må kun foretages, hvor der ved forudgående undersøgelse af mælkeprøve er konstateret infektion med B-streptokokker, Staph. Aureus, Strep. Uberis eller Strep. Dysgalactia. I disse tilfælde er det tilladt

at anvende bredspektrede antibiotika til goldbehandling, da der ikke i øjeblikket findes godkendte produkter med smalspektret penicillin på det danske marked.

Den veterinærfaglige begrundelse for brug af bredspektrede antibiotika skal indføres i bedriftens logbog, og medicinanvendelsen skal indberettes til kvægdatabase.

1.2. Krav om adgang til løbegård eller fold i forbindelse med slutfedning på stald i afgræsningsperioden

Såfremt kvæg mellem 9 og 12 mdr. slutfedes på stald i overensstemmelse med gældende EU-regler indenfor den periode, der i Danmark anses for at være afgræsningsperioden, skal dyret have adgang til en fold eller en løbegård.

1.3. Anvendelse af græs, lucerne og proteinafgrøder fra arealer i første omlægningsår opgøres i tørstofindhold pr. dag i foderplanen

Såfremt landmanden inddrager græs-, lucernearealer eller arealer med proteinafgrøder i deres første omlægningsår som afgræsningsareal eller til slæt indenfor de af EU reglerne givne muligheder for at lade det udgøre op til 20 % af foderrationen pr. dyr, skal landmanden opgøre andelen af foderet pr. dyr pr. dag. (Til forskel fra EU reglerne, der laver en foderopgørelse som gns. pr. år).

Ved forpagtning eller køb af nye marker med etablerede flerårige afgrøder på eksisterende økologiske bedrifter skal de være påbegyndt omlægning senest ved fællesskemafristen (i 2019, den 26. april), hvis afgrøderne skal indgå i den økologiske foderplan. Græs, lucerne og proteinafgrøder, der etableres efter omlægningsdatoen kan anvendes indenfor 20 % pr. dyr pr. dag – uanset omlægningsdato.

I kravet ses der bort fra ekstensive permanente græsarealer, der har afgrødekoderne 250, 251, 252, 253, 254 og 256.

1.4. Max. 107 kg udnyttet N i gennemsnit pr. ha på hele bedriften

Der må maksimalt udbringes 107 kg udnyttet N i gennemsnit pr. ha harmoniareal på hele bedriften.

1.5. Forbud mod eksport af kalve under 3 måneder

Kalve under 3 måneder, der er født i økologiske besætninger, må ikke sælges til udlandet. Såfremt landmanden sælger kalve under 3 mdr., er det landmandens ansvar, at kalve ikke videresælges til udlandet.

1.6. Forbud mod systematisk aflivning af kalve

Fra den 1. januar 2019 er det forbudt at aflive kalve systematisk. På bedrifter med igangværende sanering af Salmonella Dublin vil systematisk aflivning dog fortsat være tilladt. Muligheden gælder indtil 12 måneder efter salmonella status 1 er opnået i besætningen. Der skal opbevares dokumentation for bedriftens status på Salmonella Dublin, og dokumentation for, at bedriften er i gang med den obligatoriske sanering for Salmonella Dublin, f.eks. handlingsplan med faste arbejdsrutiner. Landbrugsstyrelsen kan indhente oplysninger om bedriftens besætning og

ineringsprogram hos SEGES Husdyr Innovation.

1.7. Adgang til hudpleje i alle staldafsnit og på græsmark

Bestemmelserne vedrørende hudpleje i Lov om hold af Malkekvæg og deres håndhævelse suppleres af nedenstående krav om adgang til hudpleje for henholdsvis malkekvæg og kødkvæg.

For bedrifter med bygninger taget i brug før den 1. juli 2010 gælder:

Dyr på staldd skal kunne udføre deres naturlige hudpleje og skal som minimum have adgang til:

- Malkekøer: En roterende, mekanisk drevet kobørste pr. 50 køer
- Goldkøer og køer i kælvningsbokse: En stationær kobørste
- Ungdyr fra 6 mdr.: En stationær kobørste
- Kødkvæg: En stationær kobørste pr. 50 dyr

For bedrifter med bygninger taget i brug den 1. juli 2010 eller senere gælder:

Dyr på staldd skal kunne udføre deres naturlige hudpleje og skal som minimum have adgang til:

- Malkekøer og goldkøer samt køer i fælles kælvningsbokse: En roterende mekanisk drevet kobørste pr. 50 køer
- Køer i enkelt kælvningsbokse: En stationær kobørste
- Ungdyr og kalve i grupper (3 kalve eller flere): En stationær kobørste
- Kødkvæg: En stationær kobørste pr. 50 dyr.

Ved beregning af kravet til antallet af roterende kobørster rundes op til nærmeste hele antal kobørster, dvs. én kobørste for op til 50 køer, to kobørster for 51-100 køer, tre kobørster for 101-150 køer osv.

Når dyrene er på græs skal der være adgang til kobørste, kløpind, træer eller lignende, såfremt dyrene ikke har adgang til børsterne i stalden dagligt.

Kobørster skal være i en forfatning, så de opfylder formålet, dvs. hårene må ikke være slidt af, så de ikke virker. Stationære kobørster må ikke være løsthængende.

Bemærkninger:

- I Lov om hold af Malkekvæg er der, for bedrifter med bygninger taget i brug før den 1. juli 2010, en overgangsordning frem til 1. juli 2022 til at opfylde kravet om adgang til kobørster for køer og ungdyr.
- Beregningen af antal roterende kobørster er skærpet i den frivillige anbefaling. I Lov om hold af Malkekvæg beregnes antallet af kobørster ved almindelig afrunding, dvs. én børste ved op til 74 køer og to børster fra 75 – 124 køer osv.
- Kravet om kobørster til kødkvæg er ikke omfattet af Lov om hold Malkekvæg.
- Kravet om adgang til hudpleje for dyr på græs er heller ikke omfattet af Lov om hold Malkekvæg.

1.8. Anvendelse af ikke-økologisk husdyrgødning på økologiske kvægbedrifter, gældende fra og med gødningsplanperioden, der starter 1. august 2020 (nyt)

Hvis du som landmand selv ønsker, eller hvis du indkøber foder fra producenter, der bruger mere end 54 kg udnyttet N per ha harmoniareal i ikke-økologisk gødning, forudsættes det, at foderet er produceret under nedenstående dyrkningsregler om frugtbarhed og reduktion af kvælstofudvaskning. Kravet skal dokumenteres med en tro og love erklæring.

- Der må ikke være et ensidigt sædskifte, der udpiner jorden eller opformerer plantesygdomme.
- Der skal være mindst 20 pct. kvælstoffikserende hovedafgrøder (bælgsæd/kløvergræs) i sædskiftet.
- Markerne skal have plantedække om vinteren. Hvis det af hensyn til driften er umuligt på alle marker, kan du undtage en mindre del af markerne, forudsat at du har begrænset udvaskningen på arealerne på anden vis, fx ved brug af efterafgrøde eller placering i sædskiftet

(flere år efter en kvælstoffikserende afgrøde).

- Der skal være efterafgrøder eller mellemafgrøder (eller vinterraps) 1. og 2. efterår efter ompløjning af kløvergræs.
- Der skal være efterafgrøde eller mellemafgrøde (eller vinterraps) 1. efterår efter ompløjning af 1.års klø-vergræs og andre kvælstoffikserende afgrøder.

1.9 Brug af økologisk strøhalm i økologiske kvægbedrifter, gældende pr. 1. jan. 2023

Fra kontrolåret 2023 skal mindst 50% af den strøhalm, der anvendes på kvægbedrifter med produktion af økologisk mælk og/eller oksekød være økologisk. Der skelnes ikke mellem staldtyper.

Halmproduktionen og halmbehovet evalueres i branchekredsen for økologisk mælk og oksekød årligt med henblik på at ændre andelen af økologisk halm og fuldt udfase brugen af ikke-økologisk halm. Tilpasninger foretages på baggrund af produktionsdata indberettet til Landbrugsstyrelsen.

1.10. Kreaturer skal være født økologiske for at kunne sælges som økologisk kød, gældende pr. 1. januar 2021

Alle kreaturer, der slagtes og sælges som økologisk kød, skal være født og have levet hele deres liv i en økologisk besætning. Kravet gælder for alle kreaturer som slagtes den 1. januar 2021 eller senere.

1.11. Krav til transport til slagteri og til slagtning

Landmanden er pålagt at overholde følgende bestemmelser i relation til transport af dyr til slagt:

1.11.1. Indretning af transportvogne

- a. Vognen skal have en lift eller rampe
- b. Containertransport er forbudt

1.11.2. Transportbetingelser

- a. Den samlede transporttid må ikke overstige 8 timer.
- b. Transport skal være direkte fra producent til slagteri. Opsamling er dog tilladt.

1.11.3. Aflæsning og opstaldning af kvæg på slagteri

- a. Max. 3 timers opstaldning på slagteri
- b. Fastholdelse skal ske ved grime eller skydefold

1.11.4. Bedøvelse

- a. Der skal anvendes boltpistol med penetrerende bolt

Sidst i anbefalingerne er der tilføjet et bilag med FORSLAG til fremtidige anbefalinger: De omhandler emner som f.eks. øget dyrevelfærd og aktivt brug af velfærdsnøgletal samt adgang til vintermotionsareal.

I kapitel I kan du læse om organisering og håndhævelse af anbefalingerne – herunder om muligheder for dispensationer fra aftalepunkter.

Emneord

[Brancheaftaler](#)

[Kvæg](#)

[Økologi](#)

Publiceret: 22. maj 2018

Sidst bekræftet/revideret: 13. oktober 2020

Vil du vide mere?

Birgit Ingvorsen

Landskonsulent

SEGES

bii@seges.dk

+45 8740 5493

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES

Agro Food Park 15

8200 Aarhus N

Tlf. 87 40 50 00

Fax. 87 40 50 10

Email info@seges.dk

